

La Societat d'Onomàstica

per Fèlix Bruguera / Xavier Escorihuela

L'onomàstica té per objectiu l'estudi dels noms propis, diferenciats bàsicament en tres camps:

- Antroponímia (noms de persona)
- Toponímia (noms de lloc)
- Noms propis en general (aquells que no poden ser encabits en cap dels dos apartats anteriors).

L'estudi antroponímic pot ser fet des de diferents punts de vista: els noms, els cognoms, els renoms o sobrenoms, els malnoms i els hipocorístics (mots usats com a apel·latius afectuosos, familiars o eufemístics, com *Pep, Jan*).

La classificació i estudi dels topònims té presents diferents tipus de noms: orònims, que fan referència al relleu; hidrònims, referits a l'aigua (corrent o no); després, els que tenen relació amb el sòl o la composició del terreny, i els que en tenen amb la fauna i la flora del territori; i encara aquells que van lligats a les activitats humanes. Finalment, cal fer esment també dels hagi-topònims, referits al santoral cristià, i dels antropotopònims, que designen noms de lloc procedents de noms de persona. Òbviament, com més estricta es vulgui ser en la classificació d'aquests noms de lloc, més gran serà el nombre de criteris a seguir.

Com podem comprovar, el camp d'estudi de l'onomàstica és amplí i variadíssim. Efectivament, podem estudiar des dels noms que apareixen en un llibre de baptismes fins als noms dels gossos que hi ha hagut en un determinat poble, o des dels noms de productes alimentaris fins als topònims que apareixen en un capbreu del segle XII.

Caldria remarcar que el nostre país és riquíssim, per exemple, en malnoms o topònims.

Concretament, aquests dos tipus de noms van lligats molt estretament a la Catalunya rural, la qual està sofrint un inexorable procés de despoblament que comportarà, si no ho evitem, la pèrdua d'una ingent quantitat de malnoms i noms de lloc. Quants en deuen haver desaparegut ja, amb la mort dels qui els coneixien i empraven! Encara som a temps d'evitar la pèrdua d'aquest enorme patrimoni cultural de Catalunya, si comptem amb l'ajut d'aquelles persones, escampades arreu del país, que són veritables pous de saviesa popular i que ens poden ajudar molt.

Fou precisament el doctor Enric Moreu-Rey, juntament amb diversos professors universitaris i estudiosos locals (especialment del Camp de Tarragona), qui fundà l'any 1980, fruit d'aquestes reflexions, la Societat d'Onomàstica. Actualment disposa de més de quatre-cents membres.

Enric Moreu-Rey (Barcelona, 1917-1992) és sens dubte un dels noms més importants en el camp de la investigació onomàstica catalana, al costat, és clar, de Josep Balari i Jovany (introduïdor en el segle XIX dels estudis onomàstics a Catalunya), de mossèn Antoni Maria Alcover i de Francesc de Borja Moll (autors del *Diccionari català-valencià-balear*) i del recentment finit Joan Coromines (autor del *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* i de l'*Onomasticon Cataloniae*). La gran capacitat de treball de Moreu-Rey en relació a l'onomàstica, la toponímia i l'antroponímia (d'una exposició molt rigorosa, clara i prudent) pot ser observada en obres com *Els nostres noms de lloc* (1982, ampliació d'una obra anterior de 1965), *Toponímia urbana i onomàstica vària* (1974), *Renoms, malnoms i noms de casa* (1981), *Història dels nostres prenom, cognoms i renoms* (1991) o en la multitud d'articles que va escriure.

La Societat d'Onomàstica ha reunit i coordinat els investigadors universitaris i autodidactes, i ha fomentat l'inventari, l'estudi i la defensa dels noms propis, tant de persona com de lloc, prenent com a base la llengua catalana i els seus dialectes, d'ara i del passat.

Les principals activitats dutes a terme poden resumir-se en tres:

- Celebració de col·loquis generals d'onomàstica (fins ara se n'han fet vint-i-dos arreu del domini lingüístic: Ciutat de Palma, Tarragona, València, Alacant, Barcelona, Girona, Fraga, Perpinyà... El proper és previst de celebrar-lo a Ulldesona, del 24 al 26 d'octubre de 1997).
- Publicació d'un butlletí interior, de caràcter trimestral, on prevalen els continguts de notable nivell científic, obert a tots els estudiosos de l'onomàstica.
- Publicació, en conveni amb l'Institut Cartogràfic de Catalunya, de monografies onomàstiques per municipis.

Actualment la Societat té personalitat jurídica pròpia, amb domicili al Palau Dalmaes (carrer de Montcada, 20, principal) de Barcelona. N'és president l'escriptor i estudiós Albert Manent, que ha continuat eficaçment la tasca iniciada per Enric Moreu-Rey.

L'abast de les publicacions és molt ampli, ja que el *Bulletí Interior de la Societat d'Onomàstica*, del qual han aparegut ja seixanta-set números, a més de ser llegit en els territoris de parla catalana, ho és en nuclis universitaris d'Espanya, França, Alemanya, Itàlia i Canadà, entre altres.